

SABADELL FEDERAL

Setmanari porta-veu del Partit Federal

Redacció i Administració: Jardí, 7 i 9

Els originals no's tornen.

Dels articles ne son responsables els seus respectius autors.

SUBSCRIPCIÓ MENSUAL . . .

50 CÉNTS.

NOMBRE SOLT . . . . .

10 "

ELS ENTREBANCS DE LA VIDA

Als trepitjadors de la llei el poble els contesta amb la vaga general - Solució del conflicte - Altres comentaris

La voluntat del poble

Hi ha una força impossible de contradir a la terra: és la voluntat de l'home. I més, quan aquest ha començat a estimar amb efusió tota una literatura social o política, que és el sedant per les seves ànsies múltiples de milloració i enaltiment. I així, aquests nostres obrers que al volgut torce'ls els seus llegítims drets de defensa en tot lo que afecta en els seus ordres de vida, volgut continuar aquella ascenció humana iniciada per Jesucrist, se declararen en vaga, emprò una vaga en nom de la dignitat ofesa, dels seus drets atropellats i de les seves llibertats restringides. Però això fet amb una expon-tanietat, amb una convicció formidable, demostrant que tothom sentia el dolor de la propria ferida. Quin hermós espectacle han donat a les autoritats tan espantades per la seva covardia, per les seves il·legalitats i per les seves disposicions arbitràries! Elles se creien disgrigar als obrers, i mai com ara els obrers havien donat una mostra tan enorme de la seva vitalitat i de la seva co-hessió. Potser se creien també aquestes autoritats, com els seus preparatius demostren, que Sabadell hauria ofert altra volta la seva hora roja, com un dia la tingueren aquells de Sevilla, de Córdoba, de Cadiç, de Motril, de Xereç i d'Alcalá del Valle. Però els obrers adoptaren una serenitat inquietant i inquietadora, deixant per la violència que sempre porta vessament de sang, uns epicuris passatges a l'amor del sol càlid d'aquests dies. No, no hi hagué amb ells cap mal pastor que escampés víctimes a lo llarg dels carrers.

I a davant de tota aquesta germandat, que al veure-la en Carles Marx hauria plorat d'emoció, les autoritats no dormiren tan tranquilament com en Napoleó a la vetlla d'Austerlitz, ja que com aquest també podien dir: «Jo hi fet la campanya sense consultar a ningú». I el seu sobre semblava dir: ai dels vensuts! com un dia cridà Brenus posant-la en el botí de la conquesta de

Roma. Però l'espasa de la justicia que'l poble empunyà tant valerosament, potser per a no creurer amb aquella profecia d'en Canalejas «contra'l maüser el proletariat té la dinamita», guanyà en aquesta silenciosa batalla, i el seu triomf feu anar altra volta les màquines parades i quietes.

Però la seva victoria és, per a nosaltres molt relativa, el seu augment gens crescut fa pensar, a davant del probable augment de les necessitats de cada dia, que a no molt lluny tinguem un altre conflicte, perque les engunes i els dolors dels obrers son ja pre-térits, perque la terra és dura per els vexats i per els que del treball han de viure, com si encare planés sobre'ls homes els càstigs de les llegendes bíbliques, condemnats a no fruir de les belles i dolces sensacions de la vida.

Els diàlegs dels obrers amb els patrons fan pensar amb aquell del «Noranta Tres» d'en Victor Hugo:

—Que hi ha més amunt de la justicia?— pregunta Gauvain.

—La equitat—respon en Cimourdain.

Doncs per als nostres obrers si bé encare és molt lluny l'hora de l'Equitat també, també ho és la de la Justícia.

La vaga de la llibertat

Estem plenament convensuts que quan aquestes ratlles veurán llum pública s'haurà resolt el greu conflicte que flagella la nostra ciutat, car en aquets moments, per a nosaltres d'anticipació periodística, ens venen noves afalagadores de que'l conflicte va en vies d'arranjament. Sabem quins son els postulats de la dignitat ciutadana i basem el progrés dels pobles sobre la pau i el treball. No cal dir, doncs, si rebríem amb veritable alegria la confirmació de les noves que'ns venen, sobre tot si aquest arranjamet fos en profit dels obrers.

Emprò, malgrat tinga plena confirmació

el desig nostre, no podem pas deixar sense un breu començar l'acte cívic portat a terme pels nostres obrers.

Ho deiem ja la setmana passada, i ho repetim avui. A nostra ciutat han passat coses que'ns obligaren a preguntar si es que vivíem en ple segle XX baix un régime constitucional o si s'havien sospés les garanties, o si havien quedat abolits els postulats de la dignitat ciutadana. Els quins tenen la funció de guardar el dret i d'amparar la llei, sospengueren totes les reunions, tots els mitings, totes les junes generals de les Societats obreres, quan aquestes volien formular unes demandes a sos patrons per a fer més assequible la vida, vulnerant d'una manera atrevida el dret a la vaga consignat a les lleis del Estat. De manera que'l Govern liberal aplicava a nostra ciutat l'afrós criteri de que les lleis de dignitat humana sols son fetes per als poderosos.

Quan els esperits altruistes anaven a queixar-se a l'arcalde de que s'amprés amb la força de l'autoritat per a vulnerar el dret dels humils, dels treballadors, l'arcalde, que ha demostrat que no té criteri propi, ni virilitat, ni entusiasme, ni abnegació, contestava que aquestes prohibicions es feien per ordre governativa, mentres que'l Governador contestava que havia deixat al criteri de l'arcalde concedir o no el permís d'aquestes reunions. De manera, que entre la una autoritat i l'altra quedava trepitxat el nostre dret de ciutadà, sens que pogués sapiguer qui era el Duc d'Olivares sabadellenc.

¿Com protestar d'aquest estat de coses que caldejaven els ànims i feien temer l'exploració de sentiments que deixessin trista recordança? ¿Com protestar-ne sinó es permetien reunions públiques, ni mitings, ni la publicació de fulles volanderes?

¿Com protestar-ne? Els obrers ocupats en la industria textil varen trobar la manera: creuant-se de braços. Acudint al extrem de la vaga general. El dilluns al demà, malgrat totes les precaucions preses per l'autoritat, malgrat ésser tots els carrers i totes les fàbriques guardades per la força pública, els obrers abandonaren el treball paulatinament, com moguts per una corrent elèctrica, i a la tarda, els dotze mil obrers ocupats en la industria fabril, eren al carrer en actitud pacífica.

Emprò val a dir-ho. Aquesta vaga model, aquesta vaga passional, aquesta vaga que l'història l'anomenarà «la vaga de la lliber-

tat», va ésser portada a terme sense cap reunió, sense cap propaganda, sense preparació de cap mena. Es més: mentres ha durat la vaga, no han comés els obrers cap acte incivil, cap acte que estés renyit amb la dignitat ciutadana. Diariament, mentres les autoritats omplien els carrers de força pública, els vagistes se'n anaven als boscos veïns a expandir la seva alegria catalana i assadollar-se de l'aire i del sol que'ls hi manca en la fàbrica.

Es gran, es digne, aixó. Quan els obrers estan posseits d'aquesta civilitat, es just de que siguin tractats amb més consideració de que no ho són els nostres.

La solució del conflicte

Per fi, després de moltes negociacions, dimecres passat s'arribà a un acord entre'ls obrers i els amos. La solució, com ja deuen saber els nostres llegidors, és la següent:

1.ª Concedir un augment d'una pesseta setmanal, als obrers que percebeixen un jornal inferior a 15 pessetes; de 1'50 pessetes els que percebeixen un jornal setmanal de 15 a 22'50 pessetes, i de 2'25 als que percebeixen un jornal superior a 25 pessetes.

2.ª Que la jornada nocturna sigui de 48 hores, com és tradicional a Sabadell.

3.ª Que una comissió mixta d'obrers i patrons, presidida per l'alcalde, estudri si'ss augmentos concedits son suficients per a compensar l'augment que han sofert els articles de primera necessitat, per a que'n cas negatiu busquin una nova fórmula.

4.ª Que'ls augmentos durin fins al mes de gener de 1917, en quina fetxa es tornarà a reunir la comissió mixta per a estudiar lo que procedeixi acordar en vista de les circumstancies.

També s'obtingué la llibertat dels detinguts.

Els citats acords no valen per als obrers del cotó, aquests, amb tot, farán les degudes gestions per a que també els sigui augmentat, com és de raó, el seu jornal.

Aquestes bases foren refrendades amb el miting que's celebrà dimecres passat al teatre Cervantes, ple d'una gentada enorme, que si bé les aprovà, no ho feu amb tot l'entusiasme que era necessari, però a davant de l'estat actual de coses li era convenient acceptar-les, ja que'ls amos, amb la seva actitud d'intransigència en no volquer augmentar d'una manera més visible els jornals dels seus treballadors, faria impossible la solució del conflicte.

Amb tot, aixó és una victòria: els obrers obtingueren en part lo que pretenien i gràcies en élls el dret de ciutadania, fins aquell dia restringit, fou restablert a la nostra ciutat.

Lo que ha guanyat el Gremi de Fabricants

Copiat del «Butlletí de la Cambra de Comerç»:

«Industria textil.—Valor de matèries: Entrades (compres), 24.743,687.—Sor-

tides (ventes), 45.670,000.—Benefici, 20.926,313.

Pagat per jornals:

Industria llanera, jornal setmanal, terme mig: Homes, 2,065 a 25 pessetes, 51,625 pessetes. Dones, 2,840 a 17, 48,280. Menors d'edat, 536 a 9, 4,824. Total, 104,729 pessetes.

Industria cotonera: Homes, 660 a 25 pessetes, 16,500 pessetes. Dones, 3,654 a 17, 62,110. Menors de edat, 306 a 9, 3,564 pessetes. Total, 82,174 pessetes.

Total beneficis durant l'any 1915: pessetes, 10.034,263 pessetes».

Sense comentaris.

La veu del "Diari de Sabadell"

En el curt conflicte que ha posat en greu perill la nostra dignitat ciutadana, tota la informació extensa que hi ha fet el nostre estimat confrare *Diari de Sabadell* ha sigut la d'un policia vergonyant. Ha pintat de la manera que ha convingut als patrons l'estat de la opinió de la classe treballadora i ha denunciat veladament coaccions que no han existit i atropells issolats que si s'han comés, han tingut lloc solament a la mentalitat dels redactors d'aquell popular periòdic.

Val a dir, per aixó, que tampoc ha escrit cap comentari al marge de les nostres llibertats constitucionals trepitjades. Ell que's vanta de defensar les llibertats de Catalunya, no ha volgut o no ha pogut defensar aquesta vegada les llibertats de Sabadell, com si Sabadell no formés part de la terra catalana. Si no coneguessim els catalanistes del *Diari de Sabadell* ara s'haurien posat de manifest, demostrant-nos que si Catalunya caigués a les seves mans, el clàssic *Bon cop fals!* esdevindria una garrotada pels quins es guanyen, amb la suor del seu front, el pa amarg de cada dia.

En Silvestre Romeu

Durant tots aquets dies el nom de'n Silvestre Romeu ha corregut de boca en boca com a propulsor directe del greu conflicte que ha travessat la nostra ciutat. Ha aplanat per la opinió pública aquesta versió, malgrat ell s'hagi donat manya en recorrer totes les redaccions dels periòdics—consti que en la nostra no hi ha vingut—per a desmentir categòricament aquest rumor i per a fer constar que'n aquest afer del augment de jornals no hi ha tingut cap intervenció directe ni oficial.

Emprò en Silvestre Romeu es patró, es quefe del partit lliberal sense partit i candidat en les properes eleccions legislatives i com que l'engranatge polític d'Espanya es tan complexe i té tantes remificacions, podrà molt ben ésser que ell com a patró, com a quefe del partit lliberal de nostra ciutat i com encasillat en les properes eleccions de diputats, hagués visitat al Governador i el Governador hagués escoltat la seva veu autoritzada.

Que'l Governador estava influenciat per una malavolensa, no hem de dubtar-ho. Que aquesta malavolensa no era l'arcade, tampoc; car l'arcade j'obret! altre feina té en estudiar com portarà la vara, que anar sol a ca'l Governador.

¿Qui era doncs aquest que il·lustrava al Governador en els afers de nostra ciutat? Senyor Romeu, parli clar i sense eufemismes, doncs podrà molt ben ésser que si vosté hagués fet servir aquest afer per un ardit electoral, el seu silenci li fes perdre l'acta, malgrat figuri en la llista del repugnant encasillat del comte de Romanones.

La dimissió de l'arcade

La setmana passada ens varem fer eco del rumor que corría de que l'arcade, en virtut dels sucessos que s'anaven desenrotllant en la nostra ciutat, havia presentat la dimissió.

Desgraciadament aquell rumor no va confirmar-se. El senyor Camps continuà semblant que's l'arcade, sent així que l'arcade es en Silvestre Romeu. Aixó es una comèdia repugnant, que l'esperit lliberal de Sabadell no deu tolerar. Abaix, doncs, el caciquisme enervador.

El senyor Camps es un bon home i un home honrat; emprò es un curt de gambals. Si fos un home de caràcter, ja no hauria acceptat l'arcaldia amb la forma que va acceptar-la, ni hauria acceptat imposicions forasteres en els successos que hem vist desenrotllar.

La seva passivitat, la seva manca d'energies, la seva feblesa de caràcter, podien ésser causa de greus conflictes a nostra ciutat.

Per aixó, i perquè la continuitat d'aquest home en l'arcaldia es un perill per les nostres llibertats ciutadanes, els homes lliberals de Sabadell han d'exigir-li la dimissió.

Una lletra de l'Alomar

A la carta que un nombre d'entusiastes admiradors de l'eminent publicista En Gabriel Alomar, li dirigírem en felicitació del seu hermos article titolat «En Sardá i Salvany», publicat ja en aquestes columnes, ha contestat ell en la següent forma:

«Srs. En Ramón Baigul i companys.

Palma 9 de Febrer de 1916.

Distingits senyors: rebreu el testimoni de la meva gratitud per la felicitació que m'endressàreu. Sabadell, la digna ciutat de la qual conservo una recordança agradabilissima, no podia romandre sota la deshonra que li ocausà l'homenatge públic i vergonyós a les despulles de l'infame. Es per a mí una glòria l'haver contribuit a tal vindicació.

Ara i sempre, maneua al vostre amic,

GABRIEL ALOMAR.»

PARA «SABADELL FEDERAL»

Recuerdos sagrados

Mi padre fué federalista: él intervino en aquella gloriosa epopeya cantonal que en Cartagena rememoró los tiempos heroicos de la Grecia: él para mí, en el sagrado recuerdo que alberga mi corazón, el prototípico de esos viejos y gloriosos federales, todo honradez, todo idealidad.

***

Cuando era yo pequeño me llevaba él al campo: el campo era su pasión, su vicio dominante; amaba a la naturaleza, se emocionaba ante sus maravillosos misterios, sentía los ojos húmedos de lágrimas contemplando un almendro en flor.

El tenía un huerto cerca de Cartagena y allí fué enterrando todas las economías fruto de un trabajo constante y tenaz.

El huerto lo había hecho él y la casita también. Hijos suyos, hermanos míos, eran los arboles que él plantó y las estancias aquellas pequeñitas y modestas nacidas al soplo de su tesón.

Allí descansaba él de las fatigas semanales y allí conmigo, con su *benjamín*, en su *tebaida*, como él decía, pasaba la noche del sábado y el domingo entero.

Allí—era yo muy pequeño—me sentaba sobre sus rodillas, a la sombra de un jazmínero en flor, escuchando el traqueteo del molino que regaba el huerto, compenetrados con la naturaleza, y me contaba sus recuerdos que conservaba concentrados en su corazón republicano, y así educaba mi alma y le inculcaba los santos dogmas del federalismo, que son para mí tan sagrados, como que forman parte de la memoria de aquel hombre bueno y noble que fué mi padre y se llamó Isidro Martínez Rizo.

***

Y esos vagos recuerdos infantiles que todos conservamos y forman como el substratum de nuestra personalidad, son en mí remembranzas de héroes, de hombres Quijotes, de luchadores portentosos, de soldados de la libertad y la federación, que lucharon como titanes, resistieron un bombardeo trágico, desafiaron el poderío de Inglaterra y lucharon así, sacrificando muchos de ellos la vida por ese fantasma grato al corazón de todos los hombres grandes que se llama idealismo.

Aquellos héroes cantonales me son familiares. Oí hablar de ellos a mi padre apaciblemente a la sombra del jazmínero y algunos me besaron en la frente.

Aquellas fiestas famosas de los cantonales me son familiares también.

Y quiero aquí contaros algo de aquello,

dándome un festín de recuerdos plácidos que eleve mi corazón agobiado por el cieno ambiente.

Escuchad.

***

Mi padre organizó la sublevación cantonal. Era presidente del famoso Club de la calle de Jara en el que aquellos días revueltos radiaba la soberanía por la acción.

Conservaba yo entre sus papeles una nota perentoria y comunicativa enviada desde Madrid por Roque Barcia—el apóstol bíblico del federalismo—en la que se le pedía, casi se le ordenaba que se iniciase el movimiento.

Pero mi padre era así: su club quería imponer al candidato a Diputado el mandato imperativo, y Prefumo, centralista, acusó a mi padre de ambición, y él se retiró de la política para demostrar su modestia. Podía hacerlo tranquilo porque el movimiento estaba ya organizado: y para demostrar que no era el miedo lo que le llevaba al retramiento, quedó en la plaza resistiendo el bombardeo y sólo salió de ella a última hora.

***

Oíd otro recuerdo.

Mi madre estaba también en Cartagena con mis hermanos, entonces pequeños.

Las bombas caían sembrando desolación: las mujeres y los niños se habían refugiado en sitios seguros—relativamente seguros.

Mi madre estaba en la muralla en el cuartel de guardias Marinas, edificio avovedado y a prueba de bombas.

Un día estaba ella sentada junto a una ventana cerrada por gruesa reja.

En un rincón de la estancia una hija peinaba a su madre ante un espejo.

Entró una bomba por la ventana entre dos hierros, estuvo unos segundos eternos en el suelo amenazando muerte, estalló al fin y la madre y la hija que la peinaba quedaron sin vida: la mía abrazaba a sus pequeños como una llueca a sus polluelos, apelotonados contra la pared. En su memoria quedó fuertemente grabado aquel cuadro de horror y cuantas veces me lo contó me horrorizó a mí también.

***

Muchas cosas pudiera contaros y os las contaré en sucesivos artículos. Escuchad un detalle para terminar.

Una noche las masas estaban excitadas y querían a toda costa asaltar el Parque para cojer armas. Era en los preámbulos de la sublevación.

Mi padre estaba ya retraído de la política, pero todos lo respetaban y lo seguían.

El paseaba por la noche con el sable ce-

ñido bajo de la capa—costumbres extrañas de aquellos tiempos de milicias.

Acompañó a las masas tratando de dominar su irreflexivo ardimento: llegó así ante Parque y parlamentó con el oficial de guardia.

La aventura que se intentaba era loca: el pueblo estaba desarmado y los soldados podían disparar desde las aspilleras barriéndolos.

El oficial accedió a los ruegos de mi padre, salió a la puerta, le habló al pueblo, le demostró su locura, les habló de su deber.

El pueblo se convenció y fué en masa al gobierno militar, siguiendo a mi padre, y arrancó al general, hombre débil, la orden de entregar armas.

Cuando me contaba mi padre este hecho lloraba de amor por el pueblo.

ALFONSO MARTÍNEZ RIZO.

DESDE BARCELONA

Apuntes de la semana

Entro en SABADELL FEDERAL, con la satisfacción con que siempre arribo a las trincheras republicanas y rebeldes que, espiritualmente hablando, no son otra cosa estas hojas volanderas que escribimos mientras llega el momento de abandonar la pluma para empuñar la espada o amartillar el revólver.

Y es doble mi gozo al transponer los umbrales de SABADELL FEDERAL porque a la vez que estrecho manos fraternas y hasta hoy no conocidas, vengo a esta casa en la noble compañía de Platón Peig, el amigo leal, el poeta de las rebeldías y de las blasfemias, el escritor de alma fuerte y pluma temeraria como acero toledano. Platón Peig el hermano de espíritu siempre inquieto, constantemente insatisfecho, que en ansia de emociones nuevas prepara un exiguo equipaje de bohemio para traspasar las fronteras y posarse en ciudades de exótico nombre que harán escribir a su mano estrofas distintas, rimar no presentidas emociones, Platón Peig, el camarada de las noches amargas y de los días precarios, del que en otro día os hablaré para mostrarle como poeta, poeta de la escuela de los Lux y los Díaz Mirón, de esos poetas que escriben con lágrimas y con bilis.

***

Y con un cordial apretón de manos finalizo el saludo.

***

Al principio de esta huelga declarada por gran número de los obreros barceloneses, nosotros creímos estar abocados a unos días

de tragedia, de venganzas, de amenazante actividad que después han resultado sólo una mayor concurrencia en las Ramblas y en los Centros obreros donde los trabajadores que abandonaron la labor, dejan pasar las horas en lamentaciones inútiles —un poco mujeriles— en tanto ven encarcelar a sus Comités.

No ha habido incidentes grandes. Sólo cōacciones de poca monta, acaso buscadas por alguien muy ajeno a los huelguistas para tener pretexto con que inundar las calles de policía y justificar las patrullas de la Guardia Civil.

Y poco a poco, la huelga va perdiendo lo que tenía de amenaza para adquirir los perfiles del fracaso. Y acaso sólo achacable a la cobardía de los obreros, a la torpe actuación de sus directores y a la ninguna eficacia de sus organismos y agrupaciones, no preparadas para la lucha: sin cajas de resistencia, sin escrupulosas listas de socios y no socios, sin Comités secretos, sin nada, en fin, de cuantos medios pueden cooperar a una victoria.

Cuando esta huelga pase, su recuerdo será, en los hogares obreros, el recuerdo de unos días muy tristes, de unos días en que el pan fué aún más escaso que de costumbre; recuerdo de días que llevaron a una nueva derrota, a un nuevo fracaso, en vez de conducir al mejoramiento, al aumento de jornal y disminución del trabajo.

Y pensamos, con tristeza, en todos esos hombres que, al frente de las organizaciones obreras, no preparan éstas para una lucha de triunfo seguro, sino que las dejan *ir tirando* —ese ir tirando tan español, tan nuestro— y, cuando más, organizan unos bailes o un reparto de bonos.

SANTOS MUÑOZ.

Barcelona y Febrero de 1916.

Sessió de l'Ajuntament

Dijous passat celebrá sessió de segona convocatoria el nostre Ajuntament.

S'aprova l'acta de la sessió anterior, així com també tot l'ordre del dia que era purament administratiu. Només el dictamen de la Comissió de Foment encarregant a l'arquitecte municipal el proyecte d'expropiació d'algunes finques llindants amb la Plaça de Pi i Margall, a preg del senyor Martí quedà vuit dies sobre la taula. Ho fa a instancies del senyor Llagostera que no pot assistir a la sessió.

Després del despatx ordinari el senyor Llibre fa una moció de poc interès, i el senyor Fusté denuncia un fet ocorregut a la propia Casa de la Ciutat per un empleat de la mateixa que cometé una deficiència en el servei, lo que posa en coneixement de la presidència per a que l'hi apliqui el degut correctiu.

Aquesta diu que'l complaurá.

El senyor Peig dirigeix a la presidència la pregunta que li volia fer a la sessió anterior, que és el perqué de les arbitrarietats commeses durant aquests últims dies.

L'arcade del rei, el *fresc* Camps, li diu que aixó és d'incombiencia governativa i demana al nostre amic que no insisteixi sobre aquest punt.

El senyor Peig li diu que aixó no priva de que fagi constar la més enèrgica protesta de la minoria per semblants il·legalitats, i acaba demanant, ja que ara està curada la llaga, un vot de gracies per tots els que han intervengut en la solució del conflicte.

Així s'acorda i seguidament s'aixecà la sessió.

Noves

En la espaiosa sala del Círcol Republicà Federal tindrà lloc demà a la tarde un grandios ball a benefici de caixa d'invàlits d'aquella societat, estàn confiat el programa a la applaudida orquestra Muixins.

—En la darrera sessió del Municipi s'acordà adquirir vuit vagons d'adoquins per a la construcció de passeres en diversos llocs de la ciutat.

—En la Fraternitat Republicana Radical tindrà lloc avui, a les 10 de la nit, el primer ball de disfrees, quin programa anirà a càrec de la "Banda Mozart".

Demà, a les 9 de la nit, la orquesta "Muixins" hi donarà un escullit concert en el saló-café.

Imprenta Sallent; Sant Quirze, 32 - Telèfon 520

Kiosc de Canaletes

Cervesa E. Petry,
S. EN C.

Exigeixis en els taps la marca del Representant

Gasseosa F. PANÉ

Se serveix a domicili

Rambla, 198

Latorre, 2

SABATERIA TOUS

Es la casa que ven el calçat més elegant
i més ben confeccionat a preus reduïts